

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми
«Сестринська справа»

_____ Інна БЕРЛАДІН
«__» _____ 2024р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з навчальної роботи

_____ Інна БЕРЛАДІН
«__» _____ 2024р.

СИЛАБУС
освітнього компонента
ОСНОВИ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРОФІЛАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ
(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень: **фахова передвища освіта**

(назва освітнього рівня)

освітньо-професійний ступінь: **фаховий молодший бакалавр**

(назва освітньо-професійного ступеня)

спеціальність: **223 Медсестринство**

(шифр, назва спеціальності)

освітньо-професійна програма: **лікувальна справа**

(назва освітньо-професійної програми)

вид освітньої компоненти: **вибіркова**

Розробники:

Наталія ГАДЗІНА

кваліфікаційна категорія - вища; педагогічне звання – викладач-методист

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні циклової комісії освітніх компонентів, що
формує загальні компетентності

(назва ЦК)

Протокол від 28.08. 2024 р. №1

Голова ЦК _____ Ольга ЯКОВЕНЧУК

ПРОЛОНГОВАНО

на 2024_-2025_ навчальний рік

Протокол від «__»__ 20__ р. №__

Голова ЦК _____ Ольга ЯКОВЕНЧУК

на 2025_-2026_ навчальний рік

Протокол від «__»__ 20__ р. №__

Голова ЦК _____ Ольга ЯКОВЕНЧУК

на 2026_-2027_ навчальний рік

Протокол від «__»__ 20__ р. №__

Голова ЦК _____ Ольга ЯКОВЕНЧУК

на 2027_-2028_ навчальний рік

Протокол від «__»__ 20__ р. №__

Голова ЦК _____ Ольга ЯКОВЕНЧУК

на 2028_-2029_ навчальний рік

Протокол від «__»__ 20__ р. №__

Голова ЦК _____ Ольга ЯКОВЕНЧУК

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ОСНОВИ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРОФІЛАКТИЧНА МЕДИЦИНА

1. Загальна інформація про освітній компонент

Спеціальність	<i>223 Медсестринство</i>
Освітньо-професійна програма	<i>Лікувальна справа</i>
Освітньо-професійний ступінь	<i>фаховий молодший бакалавр</i>
Статус дисципліни	<i>вибіркова</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
Курс / семестр	<i>III курс / V семестр (на основі БЗСО)</i>
Кількість кредитів ЄКТС	<i>3</i>
Розподіл за видами занять та годинами навчання	<i>Лекції - 18 год.</i>
	<i>Практичні - 30 год.</i>
	<i>Самостійна робота – 42год.</i>
Форма підсумкового контролю	<i>Диференційований залік</i>
Циклова комісія	<i>ЦК освітніх компонентів, що формують загальні компетентності.</i>
Викладач (-і)	<i>Гадзіна Н.В., спеціаліст вищої категорії.</i>
Контактна інформація викладача (-ів)	<i>gadzinanatalia@gmail.com</i>
Дні занять	<i>За розкладом, відповідно до графіка освітнього процесу</i>
Консультації	<i>аудиторія 11</i>

2. Анотація освітнього компонента

Вивчення впливу основних факторів довкілля та антропогенних чинників на стан здоров'я людини, планування профілактичних заходів з метою збереження здоров'я населення.

Дисципліна “Основи екології та профілактичної медицини” є однією з провідних фахових дисциплін у підготовці медичних сестер.

Навчальна програма предмета ґрунтується на складових галузевих стандартах вищої освіти — освітньо-кваліфікаційній характеристиці (ОКХ) та освітньо-професійній програмі (ОПП) підготовки фахівців спеціальності “Сестринська справа”, затверджених наказами МОН та МОЗ України у 2011 р. Програму складено відповідно до навчальних планів (2011 р.) зі спеціальності 5.12010102 “Сестринська справа” (на базі повної загальної освіти, денна форма навчання).

Перший розділ програми — “Гігієнічне оцінювання чинників навколишнього середовища” є пропедевтичним курсом гігієни та санітарії. У першій частині передбачено вивчення положень, законів загальної гігієни, розглядаються поняття “здоров'я”, “громадське здоров'я”, дається характеристика чинників навколишнього середовища, які впливають на організм людини та спричиняють виникнення і розвиток захворювань. У зв'язку з тим, що одним з пріоритетних напрямів системи охорони здоров'я України є формування самозбережувальних настанов, програмою передбачена тема “Значення знань гігієни для формування професійного мислення медичних працівників”. Особливу увагу слід звернути на особисту гігієну, як основу здорового способу життя, на формування свідомого і дбайливого ставлення до власного здоров'я, на засоби самооздоровлення, самозагартування. Студенти ознайомлюються з організацією санітарного нагляду в Україні, діяльністю провідних вчених-гігієністів та організаторів санітарної справи, з основами діловодства, методами санітарно-гігієнічних досліджень. Вивчення “Гігієнічного оцінювання

чинників навколишнього середовища” спрямоване на формування гігієнічного мислення, на виховання поваги до майбутньої професії.

Зміст другого розділу програми — “Гігієна промислових, харчових підприємств і лікувально-профілактичних закладів” передбачає ознайомлення медичних сестер з гігієнічними критеріями та нормативами, що лежать в основі санітарних заходів, а також із чинним законодавством.

3. Мета та завдання освітнього компонента

Мета навчання встановлюється на основі ОПП підготовки молодшого спеціаліста за спеціальністю “Лікувальна справа” і є основою для побудови змісту навчальної дисципліни. Сформульовані конкретні цілі у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни. Кінцеві цілі програми:

1. Закріпити та поглибити теоретичні знання з дисципліни, удосконалити професійні навички та вміння.
2. Набути ключові особистісні, професійні та інструментальні компетенції:
 - аналізувати стан навколишнього середовища та вплив чинників на здоров'я різних груп населення;
 - володіти методами гігієнічного оцінювання впливу чинників мікроклімату, освітлення, вентиляції, опалення житлових та громадських приміщень;
 - планувати профілактичні заходи щодо запобігання виникненню захворювань інфекційного та неінфекційного походження з аліментарним механізмом передачі, харчових отруєнь тощо;
 - здійснювати профілактичні заходи щодо негативного впливу шкідливих і небезпечних чинників виробничого середовища на організм працюючих;
 - оцінювати фізичний розвиток дітей і підлітків, здійснювати заходи щодо організації навчального та виховного процесу в дошкільних та загальноосвітніх закладах з профілактичною метою;
 - дотримуватися санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режиму в лікувально-профілактичних закладах, здійснювати заходи щодо профілактики внутрішньолікарняних інфекцій;
 - планувати заходи щодо дотримання здорового способу життя, особистої гігієни та впроваджувати їх у практику охорони здоров'я;
 - проводити профілактичні заходи відповідно до чинного законодавства України; підготуватися до майбутньої самостійної роботи.

Завдання навчання - сформувати у здобувачів освіти основи екології та профілактичної медицини, знання, які необхідні для формування системного еколого-медичного мислення і професійного світогляду фахового молодшого бакалавра; опанування здобувачами освіти необхідних знань, умінь, дій, цільових завдань, навичок, які відповідають кінцевим цілям вивчення навчальної дисципліни

4. Пререквізити та постреквізити

Пререквізити: Знання з фізики, хімії, біології, медичної біології, мікробіології, анатомії, фізіології, фармакології, психології, філософії.

Постреквізити: Внутрішня медицина, хірургія, педіатрія, акушерство, гінекологія, онкологія, охорона праці та ОП в галузі, соціальна медицина.

5. Компетентності

Інтегральна компетентність:

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні компетентності

СК 1 Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.

СК 2 Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя).

6. Програмні результати навчання

РН 1. Застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності.

РН 2. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я.

РН3. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно- правовими документами.

РН 4. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

РН5. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта .

РН6. Надавати консультативну допомогу та здійснювати навчання населення щодо здорового способу життя, наслідків нездорового способу життя, важливості збільшення фізичної активності та здорового харчування, вакцинації; забезпечувати реабілітацію реконвалесцентів та диспансеризацію пацієнтів.

7. Зміст освітнього компонента

7.1. Тематичний план освітнього компонента

№ з/п	Тема	Загальна кількість годин	З них		
			теоретичні заняття	практичні заняття	самостійна робота
1	Перспективи розвитку профілактичного напрямку медицини. Мета та завдання профілактичної медицини. Принципи та напрями подальшого розвитку системи охорони здоров'я в Україні. Гігієна як наука, її мета та завдання. Закони гігієни як основа вчення про єдність і взаємодію організму та довкілля. Гігієнічний норматив. Значення знань гігієни для формування професійного мислення медичного працівника.	8	2	2	4
2	Навколишнє середовище та здоров'я. Чинники ризику виникнення захворювань Визначення поняття	6		2	4

	<p>навколишнє середовище. Взаємний вплив людини і навколишнього середовища. Поняття здоров'я та хвороба. Складові здоров'я. Показники громадського здоров'я. Неприятливий вплив чинників на здоров'я: зовнішніх (природних, соціальних) та внутрішніх (генетичних).</p> <p>Вплив фізичних, хімічних та біологічних властивостей чинників біосфери на здоров'я людини. Клімат та акліматизація, біогеохімічні провінції.</p> <p>Чинники природно-антропогенного походження та їх вплив на здоров'я людини.</p> <p>Соціально-екологічні чинники ризику здоров'я: урбанізація, інтенсифікація виробництва, інформаційне та психологічне перенавантаження. Шум та його вплив на здоров'я населення. Гіподинамія, нераціональне харчування. Шкідливі звички: вживання алкогольних напоїв, наркотичних і токсичних речовин, тютюнопаління.</p>				
3	<p>Гігієна води та водопостачання населених місць.</p> <p>Фізіологічне, гігієнічне, епідеміологічне та господарське значення води.</p> <p>Норми споживання води залежно від рівня комунального та санітарно-технічного благоустрою населеного пункту, умов життя та діяльності людини. Загальні гігієнічні вимоги до якості питної води, її органолептичних властивостей, хімічного складу, епідемічної безпеки. Джерела водопостачання, порівняльна гігієнічна характеристика. Гігієнічні вимоги до якості води різного призначення. Методи очищення та знезараження води. Державні санітарні правила й норми якості води централізованих систем водопостачання. ДержСанПІН "Вода питна. Гігієнічні вимоги до якості води централізованого господарсько-питного</p>	8	2	2	4

	<p>водопостачання” (1996). Децентралізована система водопостачання. “Санація” колодязів і знезараження води в них. Загальна схема облаштування головних споруд водогону з підземних і поверхневих джерел водопостачання. Причини забруднення та інфікування води у водогінній мережі, методи запобігання їм. Санітарний нагляд за водопостачанням населених місць, санітарна охорона водойм.</p>				
4	<p>Ґрунт як складовий елемент навколишнього середовища. Основні принципи санітарного очищення населених пунктів. Ґрунт, визначення поняття. Фізичні та хімічні властивості ґрунту. Джерела забруднення ґрунту в сучасних умовах індустріалізації та хімізації промисловості і сільського господарства. Вплив забруднення ґрунту на здоров'я та санітарні умови життя населення. Роль ґрунту у виникненні й поширенні інфекційних захворювань (анаеробних інфекцій) та інвазій. Ґрунт і захворювання неінфекційної етіології. Процеси та показники самоочищення ґрунту. Оцінювання санітарного стану ґрунту за хімічними та біологічними показниками. Теоретичні основи та методика гігієнічного нормування гранично допустимих концентрацій вмісту шкідливих хімічних речовин у ґрунті.</p>	8	2	2	4
5	<p>Завдання профілактичної медицини в галузі планування та охорони навколишнього середовища населених пунктів. Вплив умов життя на здоров'я людини. Урбанізація як соціально-гігієнічна проблема. Принципи зонування території населених пунктів. Гігієнічне значення зелених насаджень. Основні джерела, види й наслідки антропогенного забруднення атмосферного повітря</p>	12	2	6	4

	<p>та повітря закритих приміщень.</p> <p>Санітарна охорона повітряного середовища. Шляхи та засоби профілактики негативного впливу забрудненого атмосферного повітря на здоров'я людини.</p> <p>Мікроклімат і його гігієнічне значення. Методи і показники оцінювання комплексної дії мікроклімату на організм людини. Медичні аспекти акліматизації. Метеотропні реакції та хвороби.</p>				
6	<p>Наукові основи раціонального харчування. Профілактика харчових отруєнь</p> <p>Фізіологічні та гігієнічні основи харчування. Значення харчування для здоров'я та фізичного розвитку людини. Кількісна та якісна повноцінність харчування. Види харчування, поняття про збалансованість раціонів.</p> <p>Законодавчі норми фізіологічної потреби в харчових речовинах та енергії для різних груп населення, їх наукове обґрунтування.</p> <p>Фізіолого-гігієнічне значення нутрієнтів і гігієнічна характеристика харчових продуктів.</p> <p>Харчова та біологічна цінність основних продуктів тваринного і рослинного походження. Харчові отруєння мікробної, немікробної природи та нез'ясованої етіології, їх профілактика.</p>	6	2	2	2
7	<p>Гігієна харчування</p> <p>Види харчування, поняття про збалансованість раціонів.</p> <p>Законодавчі норми фізіологічної потреби в харчових речовинах та енергії для різних груп населення, їх наукове обґрунтування.</p> <p>Фізіолого-гігієнічне значення нутрієнтів і гігієнічна характеристика харчових продуктів.</p> <p>Харчова та біологічна цінність основних продуктів тваринного і рослинного походження. Харчові отруєння мікробної, немікробної природи та нез'ясованої етіології, їх профілактика.</p>	6		2	4
8	Професійні шкідливості, зумовлені	8	2	2	4

<p>особливостями трудового процесу, та їх профілактика. Робота і праця, визначення понять, соціально-гігієнічне визначення праці. Фізіологія праці, шкідливі чинники трудового процесу. Зміни фізіологічних процесів в організмі людини під час виконання роботи та їхнє фізіолого-гігієнічне оцінювання. Втома та перевтома, заходи запобігання їм. Гігієна розумової праці. Професійні шкідливості та професійні захворювання, класифікація. Загальна характеристика професій, пов'язаних із дією фізичних, хімічних і біологічних чинників. Засоби індивідуального захисту від шкідливих і небезпечних чинників виробничого середовища (захист тіла, органів зору, слуху, органів дихання). Гігієнічні аспекти організації праці медичних працівників, профілактика професійної захворюваності молодших медичних спеціалістів.</p>				
---	--	--	--	--

9	<p>Гігієна лікувально-профілактичних закладів</p> <p>Особливості сучасного лікарняного будівництва, порівняльне гігієнічне оцінювання різних систем забудови лікарень. Значення оптимального гігієнічного режиму лікувально-профілактичних закладів для підвищення ефективності лікування пацієнтів, профілактики внутрішньолікарняних інфекцій, створення безпечних умов праці персоналу та їх поліпшення. Гігієнічні вимоги до планування, обладнання та режиму експлуатації відділень (приймального, терапевтичного, хірургічного, акушерського, інфекційного профілю, дитячих відділень, спеціалізованих приміщень тощо). Палатна секція, її склад, лікарняна палата, варіанти планування та обладнання. Особливості планування боксів, напівбоксів в інфекційних та дитячих відділеннях лікарні. Санітарно-гігієнічний та протиепідемічний режим у лікарні і поліклініці. Заходи профілактики внутрішньолікарняних інфекцій.</p>	8	2	4	2
10	<p>Профілактична медицина в галузі охорони здоров'я дітей і підлітків.</p> <p>Гігієна дітей і підлітків</p> <p>Анатомо-фізіологічні особливості молодого організму в різні вікові періоди. Критерії та показники фізичного розвитку. Гігієна фізичного виховання дітей та підлітків. Гігієна трудового та політехнічного виховання дітей та підлітків. Гігієнічні основи режиму дня школяра.</p> <p>Охорона здоров'я дітей в Україні. Медико-санітарне забезпечення дитячих закладів, функціональні обов'язки медичних працівників цих закладів. Організація медичного спостереження за станом здоров'я дітей різного віку. Основні принципи організації масових медичних оглядів.</p> <p>Поняття про здоров'я. Критерії й групи здоров'я.</p>	8	2	2	4

	Анатомо-фізіологічні особливості дитячого організму в різні вікові періоди. Закономірності росту і розвитку дитини. Фізичний розвиток дітей і підлітків, функціональний стан органів і систем. Методи дослідження та оцінювання фізичного розвитку (метод сигмальних відхилень, регресії тощо) за комплексною методикою.				
11	Здоровий спосіб життя. Особиста гігієна. Здоровий спосіб життя, визначення, зміст. Принципи, методи, засоби та режими загартовування з використанням природних чинників (сонячне випромінювання, повітря, вода тощо). Профілактика гіпокінезії. Фізична культура як один з найважливіших елементів особистої гігієни в сучасних умовах. Види фізичної культури. Значення ранкової гігієнічної гімнастики та перебування на свіжому повітрі. Негативні наслідки активного та пасивного паління, несприятливий вплив на здоров'я надмірного вживання алкоголю. Медико-соціальні проблеми, значення, шляхи і засоби профілактики шкідливих звичок, боротьба з наркоманією та токсикоманією. Рухова активність як синхронізатор біологічних ритмів. Активний і пасивний відпочинок.	12	2	4	6

7.2. Темі лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Рекомендовані джерела
1	Перспективи розвитку профілактичного напрямку медицини. Мета та завдання профілактичної медицини. Принципи та напрями подальшого розвитку системи охорони здоров'я в Україні. Гігієна як наука, її мета та завдання. Закони гігієни як основа вчення про єдність і взаємодію організму та довкілля. Гігієнічний норматив. Значення знань гігієни для формування професійного мислення медичного працівника.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.9-30 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.4-13

2	<p>Гігієна води та водопостачання населених пунктів. Фізіологічне, гігієнічне, епідеміологічне та господарське значення води. Норми споживання води залежно від рівня комунального та санітарно-технічного благоустрою населеного пункту, умов життя та діяльності людини. Загальні гігієнічні вимоги до якості питної води, її органолептичних властивостей, хімічного складу, епідемічної безпеки. Джерела водопостачання, порівняльна гігієнічна характеристика. Гігієнічні вимоги до якості води різного призначення. Методи очищення та знезараження води.</p>	2	<p>Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.33-63 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.32-46</p>
3	<p>Ґрунт як складовий елемент навколишнього середовища. Основні принципи санітарного очищення населених пунктів. Джерела забруднення ґрунту в сучасних умовах індустріалізації та хімізації промисловості і сільського господарства. Вплив забруднення ґрунту на здоров'я та санітарні умови життя населення. Роль ґрунту у виникненні й поширенні інфекційних захворювань (анаеробних інфекцій) та інвазій. Ґрунт і захворювання неінфекційної етіології. Процеси та показники самоочищення ґрунту. Теоретичні основи та методика гігієнічного нормування гранично допустимих концентрацій вмісту шкідливих хімічних речовин у ґрунті.</p>	2	<p>Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.94-129 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.46-59</p>
4	<p>Завдання профілактичної медицини в галузі планування та охорони навколишнього середовища населених пунктів. Основні джерела, види й наслідки антропогенного забруднення атмосферного повітря та повітря закритих приміщень. Мікроклімат і його гігієнічне значення. Методи і показники оцінювання комплексної дії</p>	2	<p>Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.129-171 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.59-66</p>

	мікроклімату на організм людини. Медичні аспекти акліматизації. Метеотропні реакції та хвороби.		
5	Наукові основи раціонального харчування. Профілактика харчових отруєнь. Види харчування, поняття про збалансованість раціонів. Фізіолого-гігієнічне значення нутрієнтів і гігієнічна характеристика харчових продуктів. Харчова та біологічна цінність основних продуктів тваринного і рослинного походження	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.171-206 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.66-94
6	Професійні шкідливості, зумовлені особливостями трудового процесу, та їх профілактика. Професійні шкідливості та професійні захворювання, класифікація. Загальна характеристика професій, пов'язаних із дією фізичних, хімічних і біологічних чинників. Засоби індивідуального захисту від шкідливих і небезпечних чинників виробничого середовища (захист тіла, органів зору, слуху, органів дихання). Гігієнічні аспекти організації праці медичних працівників, профілактика професійної захворюваності молодших медичних спеціалістів.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.225-253 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.94-110
7	Гігієна лікувально-профілактичних закладів. Особливості сучасного лікарняного будівництва, порівняльне гігієнічне оцінювання різних систем забудови лікарень. Значення оптимального гігієнічного режиму лікувально-профілактичних закладів для підвищення ефективності лікування пацієнтів, профілактики внутрішньолікарняних інфекцій, створення безпечних умов праці персоналу та їх поліпшення. Гігієнічні вимоги до планування, обладнання та режиму експлуатації відділень (приймального, терапевтичного, хірургічного,	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.323-352 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.127-142

	<p>акушерського, інфекційного профілю, дитячих відділень, спеціалізованих приміщень тощо). Палатна секція, її склад, лікарняна палата, варіанти планування та обладнання. Особливості планування боксів, напівбоксів в інфекційних та дитячих відділеннях лікарні.</p>		
8	<p>Профілактична медицина в галузі охорони здоров'я дітей і підлітків. Гігієна дітей і підлітків . Поняття про здоров'я. Критерії й групи здоров'я. Анатомо-фізіологічні особливості дитячого організму в різні вікові періоди. Закономірності росту і розвитку дитини. Фізичний розвиток дітей і підлітків, функціональний стан органів і систем. Методи дослідження та оцінювання фізичного розвитку (метод сигмальних відхилень, регресії тощо) за комплексною методикою.</p>	2	<p>Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.253-323 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.110-127</p>
9	<p>Здоровий спосіб життя . Принципи, методи, засоби та режими загартовування з використанням природних чинників (сонячне випромінювання, повітря, вода тощо). Профілактика гіпокінезії. Фізична культура як один з найважливіших елементів особистої гігієни в сучасних умовах. Види фізичної культури. Значення ранкової гігієнічної гімнастики та перебування на свіжому повітрі. Негативні наслідки активного та пасивного паління, несприятливий вплив на здоров'я надмірного вживання алкоголю. Медико-соціальні проблеми, значення, шляхи і засоби профілактики шкідливих звичок, боротьба з наркоманією та токсикоманією. Рухова активність як синхронізатор біологічних ритмів. Активний і пасивний відпочинок.</p>	2	<p>Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.392-443 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.142-153</p>

7.3. Темы практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Рекомендовані джерела
-------	------------	-----------------	-----------------------

1	<p>Перспективи розвитку профілактичного напрямку медицини. Мета та завдання профілактичної медицини. Принципи та напрями подальшого розвитку системи охорони здоров'я в Україні. Гігієна як наука, її мета та завдання. Закони гігієни як основа вчення про єдність і взаємодію організму та довкілля. Гігієнічний норматив. Значення знань гігієни для формування професійного мислення медичного працівника.</p>	2	<p>Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.9-30 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.4-13</p>
2	<p>Навколишнє середовище та здоров'я. Принципи та напрями подальшого розвитку системи охорони здоров'я в Україні. Гігієна як наука, її мета та завдання. Закони гігієни як основа вчення про єдність і взаємодію організму та довкілля.</p>	2	<p>Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.33-63 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.13-25</p>
3	<p>Гігієнічне оцінювання мікроклімату приміщень. Мікроклімат і його гігієнічне значення. Методи і показники оцінювання комплексної дії мікроклімату на організм людини. Медичні аспекти акліматизації. Метеотропні реакції та хвороби.</p>	2	<p>Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.145-163 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.25-29</p>
4	<p>Гігієнічне оцінювання освітлення приміщень. Гігієнічна характеристика освітленості приміщень, житла. Освітлювальна арматура.</p>	2	<p>Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.163-171 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.29-31</p>
5	<p>Гігієна води та водопостачання населених пунктів. Фізіологічне, гігієнічне, епідеміологічне та господарське значення води. Норми споживання води залежно від рівня комунального та санітарно-технічного благоустрою населеного пункту, умов життя та діяльності людини. Загальні гігієнічні вимоги до якості питної води, її органолептичних властивостей, хімічного складу, епідемічної безпеки. Джерела водопостачання, порівняльна гігієнічна характеристика. Гігієнічні вимоги до якості води різного призначення.</p>	2	<p>Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.63-94 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.32-45</p>

	Методи очищення та знезараження води.		
6	Ґрунт як складовий елемент навколишнього середовища. Основні принципи санітарного очищення населених пунктів. Джерела забруднення ґрунту в сучасних умовах індустріалізації та хімізації промисловості і сільського господарства. Вплив забруднення ґрунту на здоров'я та санітарні умови життя населення. Роль ґрунту у виникненні й поширенні інфекційних захворювань (анаеробних інфекцій) та інвазій. Ґрунт і захворювання неінфекційної етіології. Процеси та показники самоочищення ґрунту. Теоретичні основи та методика гігієнічного нормування гранично допустимих концентрацій вмісту шкідливих хімічних речовин у ґрунті.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.94-129 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.46-58
7	Завдання профілактичної медицини в галузі планування та охорони навколишнього середовища населених пунктів. Основні джерела, види й наслідки антропогенного забруднення атмосферного повітря та повітря закритих приміщень. Мікроклімат і його гігієнічне значення. Методи і показники оцінювання комплексної дії мікроклімату на організм людини. Медичні аспекти акліматизації. Метеотропні реакції та хвороби.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.129-171 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.59-65
8	Наукові основи раціонального харчування. Профілактика харчових отруєнь. Види харчування, поняття про збалансованість раціонів. Фізіолого-гігієнічне значення нутрієнтів і гігієнічна характеристика харчових продуктів. Харчова та біологічна цінність основних продуктів тваринного і рослинного походження.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.171-184,198-206 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.66-83
9	Організація харчування в закладах охорони здоров'я. Законодавчі норми фізіологічної	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.184-198

	потреби в харчових речовинах та енергії для різних груп населення, їх наукове обґрунтування.		П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.83-93
10	<i>Професійні шкідливості, зумовлені особливостями трудового процесу, та їх профілактика.</i> Професійні шкідливості та професійні захворювання, класифікація. Загальна характеристика професій, пов'язаних із дією фізичних, хімічних і біологічних чинників. Засоби індивідуального захисту від шкідливих і небезпечних чинників виробничого середовища (захист тіла, органів зору, слуху, органів дихання). Гігієнічні аспекти організації праці медичних працівників, профілактика професійної захворюваності молодших медичних спеціалістів.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.225-249 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.94-110
11	<i>Гігієна лікувально-профілактичних закладів.</i> Особливості сучасного лікарняного будівництва, порівняльне гігієнічне оцінювання різних систем забудови лікарень. Значення оптимального гігієнічного режиму лікувально-профілактичних закладів для підвищення ефективності лікування пацієнтів, профілактики внутрішньолікарняних інфекцій, створення безпечних умов праці персоналу та їх поліпшення.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С. 323-327 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.127-130
12	<i>Санітарне обстеження лікувально-профілактичних закладів.</i> Гігієнічні вимоги до планування, обладнання та режиму експлуатації відділень (приймального, терапевтичного, хірургічного, акушерського, інфекційного профілю, дитячих відділень, спеціалізованих приміщень тощо). Палатна секція, її склад, лікарняна палата, варіанти планування та обладнання. Особливості планування боксів, напівбоксів в інфекційних та дитячих відділеннях лікарні.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.327-352 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С. 130-135

13	Профілактична медицина в галузі охорони здоров'я дітей і підлітків. Гігієна дітей та підлітків. Поняття про здоров'я. Критерії й групи здоров'я. Анатомо-фізіологічні особливості дитячого організму в різні вікові періоди. Закономірності росту і розвитку дитини. Фізичний розвиток дітей і підлітків, функціональний стан органів і систем. Методи дослідження та оцінювання фізичного розвитку (метод сигмальних відхилень, регресії тощо) за комплексною методикою.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С. 253-323 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.110-142127
14	Особиста гігієна. Принципи, методи, засоби та режими загартовування з використанням природних чинників (сонячне випромінювання, повітря, вода тощо). Профілактика гіпокінезії. Фізична культура як один з найважливіших елементів особистої гігієни в сучасних умовах. Види фізичної культури. Значення ранкової гігієнічної гімнастики та перебування на свіжому повітрі.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.392-443 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.142-148
15	Здоровий спосіб життя. Негативні наслідки активного та пасивного паління, несприятливий вплив на здоров'я надмірного вживання алкоголю. Медико-соціальні проблеми, значення, шляхи і засоби профілактики шкідливих звичок, боротьба з наркоманією та токсикоманією. Рухова активність як синхронізатор біологічних ритмів. Активний і пасивний відпочинок.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С. 392-443 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.142-153

7.4. Темі для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Рекомендовані джерела
1	Принципи та напрями подальшого розвитку системи охорони здоров'я в Україні. Гігієнічний норматив. Значення знань гігієни для формування професійного мислення медичного працівника.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.9-12 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.11

2	Несприятливий вплив чинників на здоров'я. Вплив зовнішніх (природних, соціальних) та внутрішніх (генетичних).	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.45-51
3	Чинники природно-антропогенного походження та їх вплив на здоров'я людини. Антропогенне забруднення атмосферного повітря. Вплив антропогенних забруднень на організм людини.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.51-63 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.21-23
4	Значення води для людини. Фізіологічне, епідеміологічне, господарське та санітарно-гігієнічне значення води.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.63-67 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.32-33
5	Санітарний нагляд за водопостачанням населених місць, санітарна охорона водойм. Вимоги санітарної охорони джерел водопостачання. Зони санітарної зони водогонів.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.87-91 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.40
6	Роль ґрунту в житті людини. Фізичні та хімічні властивості ґрунту.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.94-96 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.46-48
7	Оцінювання санітарного стану ґрунту. Оцінювання санітарного стану ґрунту за хімічними та біологічними показниками.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.99-107 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.50-51
8	Вплив умов життя на здоров'я людини. Гігієнічні проблеми урбанізації.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.129-152 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.59-65
9	Санітарна охорона повітряного середовища. Шляхи та засоби профілактики негативного впливу забрудненого атмосферного повітря на здоров'я людини.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.117-127
10	Фізіологічні та гігієнічні основи харчування. Значення харчування для здоров'я та фізичного розвитку людини. Кількісна та якісна повноцінність харчування	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.171-182 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.66-68

11	Харчові отруєння Харчові отруєння немікробної природи та нез'ясованої етіології, їх профілактика.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.206-215
12	Бактеріальні токсикози. Харчові отруєння мікробної етіології, їх профілактика.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.215-225
13	Соціально-гігієнічне визначення праці. Робота і праця, визначення понять, соціально-гігієнічне визначення праці. Фізіологія праці, шкідливі чинники трудового процесу.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.225-232 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.94-96
14	Втома та перевтома. Заходи профілактики втоми та перевтома, заходи запобігання їм. Гігієна розумової праці.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.230-232 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.96-97
15	Анатомо-фізіологічні особливості молодого організму в різні вікові періоди. Анатомо-фізіологічні особливості молодого організму в різні вікові періоди. Гігієна фізичного виховання дітей та підлітків. Гігієна трудового та політехнічного виховання дітей та підлітків. Гігієнічні основи режиму дня школяра.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.253-261 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.110-117
16	Охорона здоров'я дітей в Україні. Охорона здоров'я дітей в Україні. Медико-санітарне забезпечення дитячих закладів, функціональні обов'язки медичних працівників цих закладів. Організація медичного спостереження за станом здоров'я дітей різного віку.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.277-289
17	Історія розвитку гігієни і санітарії. Характеристика історичних етапів розвитку гігієни та санітарії.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.18-25
18	Заходи профілактики внутрішньолікарняних інфекцій. Санітарно-протиепідемічні заходи. Протиепідемічна робота в закладах охорони здоров'я.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.343-348 П. Бебешко. Основи профілактичної медицини. К. 2011. С.132-135
19	Біоритмологічні основи особистої гігієни. Класифікація та характеристика біологічних ритмів. Десинхроноз. Біоритмохронологічні принципи	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.411-421

	організації повсякденної діяльності.		
20	Шкідливі звички: тютюнопаління, алкоголізм. Шкідливі звички: вживання алкогольних напоїв, тютюнопаління.	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.426-437
21	Шкідливі звички: інгаляційна токсикоманія, наркоманія. Шкідливі звички: вживання, наркотичних і токсичних речовин,	2	Д. Ластков. Основи екології та профілактична медицина. К. 2017. С.437-443

8. Методи навчання

Методи та форми діагностики результатів навчання

Виконання практичних робіт

Дидактичний тест – набір стандартизованих завдань з визначеного матеріалу, який встановлює ступінь засвоєння його здобувачами освіти.

Індивідуальна перевірка - має меті з'ясування рівня засвоєння здобувачами освіти певних знань, умінь і навичок, рівня формування професійних рис, а також визначення напрямів роботи.

Фронтальна перевірка - форма контролю спрямована на з'ясування рівня засвоєння здобувачами освіти програмного матеріалу за порівняно короткий час (10–15 хв.).

Консультації - сприяють нагромадженню необхідної для оцінювання інформації. **консультацій з контрольними функціями:** консультації, на яких викладач перевіряє конспекти першоджерел, самостійну роботу над допоміжною літературою, допомагає здобувачам освіти оформлювати необхідні узагальнення;
консультацій, на яких здобувачі освіти відпрацьовують пропущені лекції, практичні заняття тощо.

9. Форми контролю

Методи та форми діагностики результатів навчання

Методи усного контролю – бесіда, розповідь здобувачів освіти, роз'яснення, читання тексту, технологічної карти, схеми, експрес-опитування та ін.

Письмовий контроль - контрольна робота, термінологічний диктант, міні-проекти, тестовий контроль, самостійна робота.

Форма підсумкового контролю - диференційований залік.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

- Критерії оцінювання знань і умінь
- Оцінювання результатів практичної діяльності здобувачів освіти
- Оцінювання тестових завдань
- Оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти

Оцінка теоретичних знань в ході підсумкового контролю у тестовій формі (семестрові іспити, диференційовані заліки, теоретична частина державної атестації), здійснюється за чотирибальною системою відповідно до наступної шкали:

№ з/п	Оцінка	% правильних відповідей
1	відмінно - «5»	90-100%
2	добре – «4»	75-89%
3	задовільно – «3»	50-74%
4	незадовільно «2»	0-49%

Оцінка знань в усній або письмовій формі (без використання тестів) та практичної підготовки здійснюється за чотирибальною системою відповідно до наступних критеріїв:

Оцінка	Вимоги до знань здобувачів освіти	Вимоги до умінь і навичок здобувачів освіти
«відмінно»	Глибоке і повне опанування змістом навчального матеріалу, в якому здобувач освіти легко орієнтується, володіння понятійним апаратом, уміння пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження; грамотний, логічний виклад відповіді, вірне використання медичної термінології, міжпредметних зв'язків.	Ефективне використання приладів, високий рівень засвоєння практичних навичок, виконання їх без помилок у відповідності до алгоритму, правильно вказані показання та протипоказання до виконання практичної роботи.
«добре»	Повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом, орієнтування у вивченому матеріалі, свідоме використання знань для вирішення практичних завдань, грамотний виклад відповіді, але у змісті і формі відповіді наявні окремі неточності (похибки).	Застосування неповної інтеграції знань при вирішенні ситуацій, під час виконання практичних навичок наявні 1-2 незначні помилки.
«задовільно»	Знання і розуміння основних положень навчального матеріалу загалом, однак, при цьому виклад його неповний, непослідовний, допускаються неточності у визначенні понять, термінів та при використанні знань для вирішення практичних клінічних завдань, невміння доказово обґрунтовувати свої судження.	Невміння використати інтеграцію знань при вирішенні ситуацій, наявні помилки при виконанні практичної роботи.
«незадовільно»	Розрізнені, безсистемні знання, студент майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, хаотично і невпевнено викладає матеріал, допускаються помилки у визначенні понять, термінів, перекручується їхній зміст, відсутні міжпредметні зв'язки.	Неспроможність використовувати знання при вирішенні практичних завдань, наявність суттєвих помилок при виконанні і практичної роботи.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Визначення та оцінювання температурного режиму, вологості повітря, руху повітря в приміщенні.
2. Визначення та оцінювання атмосферного тиску.
3. Розрахунок та оцінювання окремих показників та показника комплексної дії мікроклімату на організм людини.
4. Відбір проби повітря в житлових та громадських приміщеннях і проведення санітарно-хімічного дослідження на визначення вмісту токсичних речовин, пилу.
5. Планування заходів щодо профілактики захворювань, пов'язаних із впливом на організм шкідливих чинників мікроклімату.
6. Аналіз впливу сонячної активності на біосферу, організм людини та здоров'я населення.
7. Пояснення значення ультрафіолетового випромінювання Сонця та використання його в медицині.
8. Визначення та оцінювання показників природного освітлення в приміщенні (СК, КПО).
9. Визначення та оцінювання штучного освітлення житлових і громадських приміщень.
10. Проведення гігієнічних заходів щодо поліпшення стану освітленості житлових і громадських приміщень.
11. Відбір проби питної води з централізованих та децентралізованих джерел водопостачання для органолептичного, токсикологічного та бактеріологічного дослідження.
12. Проведення органолептичного дослідження питної води та вмісту залишкового хлору у воді.
13. Оцінювання якості питної води за органолептичними, хімічними та бактеріологічними показниками.
14. Описування видів водопостачання конкретних населених місць — централізованих і децентралізованих систем.
15. Визначення та оцінювання методів поліпшення якості води (освітлення, знебарвлення і знезаражування).
16. Проведення санітарно-освітньої роботи щодо профілактики захворювань, пов'язаних з якістю питної води.
17. Відбір проби ґрунту з досліджуваної ділянки.
18. Проведення гігієнічне оцінювання ґрунту за даними санітарного обстеження ділянки та результатами лабораторного аналізу проб.
19. Планування та виконання профілактичних заходів щодо санітарної охорони ґрунту з метою профілактики захворювань.
20. Розроблення заходів щодо збирання, видалення та знешкодження відходів з лікувально-профілактичних закладів.
21. Проведення санітарно-освітньої роботи щодо профілактики захворювань, пов'язаних із забрудненням ґрунту.
22. Трактування принципів харчування людей різних вікових груп, професій, спортсменів.
23. Розрахунок енерговитрат людини та її потреб у харчових речовинах.
24. Оцінювання адекватності харчування за меню-розкладкою.
25. Орієнтовне експрес-оцінювання якостей хліба, молока, м'яса, консервів, розшифрування маркування консервів, визначення придатності харчових продуктів до споживання.
26. Пояснювання та оцінювання харчового статусу людини.
27. Трактування принципів харчування пацієнтів у стаціонарах, оздоровчих закладах.
28. Відбір проб продуктів для направлення на лабораторні дослідження (при розслідуванні випадків харчових отруєнь та інших невідкладних випадках).
29. Оцінювання і забезпечення дотримання гігієнічних вимог до організації роботи харчоблоку лікувально-профілактичного закладу: обладнання, інвентарю, посуду, термінів проведення профілактичних обстежень, правил особистої гігієни та гігієни праці персоналу харчоблоку.
30. Оцінювання та забезпечення дотримання гігієнічних вимог до якості харчування в лікувально-профілактичних закладах: утримання приміщень харчоблоку, постачання, зберігання, кулінарного оброблення харчових продуктів і готової їжі.
31. Розробляння заходів щодо профілактики харчових отруєнь.
32. Визначення рівня захворюваності робітників певної дільниці, цеху, підприємства тощо.
33. Графічне зображення результатів аналізу захворюваності та оцінювання їх.
34. Визначення контингенту працівників для проходження періодичних медичних оглядів.

35. Організування і контролювання процесу проходження медичних оглядів.
36. Аналіз даних про виробничий травматизм.
37. Розроблення заходів щодо профілактики професійної захворюваності та виробничого травматизму.
38. Організування і здійснення санітарно-освітньої роботи з працівниками різних галузей народного господарства з використанням сучасних методів і форм.
39. Визначення та оцінювання антропометричних показників фізичного розвитку дітей і підлітків.
40. Визначення та оцінювання індивідуального фізичного розвитку за методом шкал регресії.
41. Оформлення медичної документації.
42. Надання гігієнічних рекомендацій щодо режиму навчання та відпочинку школярів, їх оздоровлення впродовж року.
43. Надання гігієнічних рекомендацій щодо обладнання приміщень і предметів дитячого вжитку.
44. Проведення лекцій, бесід та інших заходів гігієнічного навчання і виховання.
45. Трамбування гігієнічних вимог до земельних ділянок для розміщення лікувально-профілактичних, оздоровчих закладів, їх забудови, до планування, обладнання і режиму експлуатації окремих відділень, палатних секцій і палат, спеціалізованих приміщень.
46. Оцінювання умов роботи медичного персоналу: освітлення, опалення, вентиляції тощо.
47. Комплексне оцінювання планування, режиму експлуатації лікувально-профілактичного закладу, відділення.
48. Трамбування основних принципів санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режиму в лікарні і поліклініці.
49. Оцінювання санітарно-гігієнічного і протиепідемічного режимів лікувально-профілактичних закладів, інтерпретація значення оптимального гігієнічного режиму для підвищення ефективності лікування пацієнтів, профілактики внутрішньо-лікарняних інфекцій, створення оптимальних умов праці персоналу.
50. Проведення дезінфекції у лікувально-профілактичному закладі.
51. Проведення гігієнічних заходів із догляду за пацієнтом.
52. Дотримання основних гігієнічних вимог щодо особистої гігієни під час роботи у відділенні.
53. Проведення санітарно-освітньої роботи з пацієнтами та їх родичами з використанням різних методів і форм.

12. Перелік питань для проведення підсумкового контролю

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Основні аспекти розвитку профілактичного напрямку медицини.
2. Форми та методи профілактичного напрямку медицини.
3. Зв'язок профілактики з іншими галузями медицини. Гігієна як підгрунтя профілактичної медицини.
4. Закони гігієни. Питання гігієни та профілактики в програмі ВООЗ "Здоров'я для всіх у XXI ст". Основи законодавства України про охорону здоров'я та санітарно-епідеміологічне благополуччя населення.
5. Львівська школа гігієністів та її внесок у розвиток гігієнічної науки, профілактики і санітарної практики.
6. Санітарно-епідеміологічна служба, її структура та завдання.
7. Методи санітарно-гігієнічних досліджень.
8. Дія комплексу чинників навколишнього середовища на організм людини.
9. Основні принципи гігієнічного нормування.
10. Атмосфера як елемент біосфери та чинник здоров'я (структура, склад, властивості, можливі зрушення у стані здоров'я, захворювання).
11. Способи охорони атмосферного повітря від забруднень.
12. Метеорологічні чинники як виробнича шкідливість.
13. Зрушення в стані здоров'я та захворювання, зумовлені впливом метеочинників. Заходи

- профілактики.
14. Санітарно-гігієнічне значення вуглекислого газу як показника антропогенного забруднення повітря приміщень. Методи визначення CO₂ в повітрі.
 15. Гігієнічне значення вентиляції приміщень. Кратність повітрообміну в приміщеннях, методика досліджень.
 16. Методи відбору проб повітря для гігієнічних досліджень, прилади.
 17. Фізичні чинники атмосфери та їх гігієнічне значення.
 18. Атмосферний тиск як виробнича шкідливість. Профілактика захворювань цивільного населення та військовослужбовців під час роботи, що пов'язана з впливом високого й низького атмосферного тиску.
 19. Мікроклімат приміщень та його гігієнічне значення. Класифікація мікроклімату.
 20. Гігієнічні основи оцінювання мікроклімату приміщень. Методика комплексного оцінювання впливу метеорологічних чинників на організм людини.
 21. Температура повітря, її гігієнічне значення, методика дослідження. Профілактика переохолодження та перегрівання організму.
 22. Вологість повітря, її гігієнічне значення, методика дослідження.
 23. Сонячна радіація та її гігієнічне значення. Профілактика теплового та сонячного ударів.
 24. Вплив ультрафіолетового та інфрачервоного випромінювання на організм. Профілактика захворювань під час роботи, що пов'язана з впливом ультрафіолетової та інфрачервоної радіації.
 25. Освітлення та здоров'я. Гігієнічні вимоги до освітлення. Методики визначення та оцінювання природного і штучного освітлення.
 26. Зрушення в стані здоров'я та захворювання, що виникають в умовах недостатнього освітлення. Профілактика міопії в дітей і підлітків.
 27. Клімат і здоров'я населення (визначення, класифікація, чинники, що формують та характеризують клімат, їхня гігієнічна характеристика).
 28. Акліматизація людини (види, чинники, що впливають на акліматизацію, гігієнічні рекомендації).
 29. Погода і здоров'я населення (визначення, класифікація, чинники, які формують і характеризують погоду, вплив на організм людини). Геліометеотропні реакції та їхня профілактика.
 30. Вода як чинник навколишнього середовища, її фізіологічне, гігієнічне, епідеміологічне та господарське значення.
 31. Водопостачання та здоров'я населення (характеристика джерел і систем водопостачання, гігієнічні вимоги до питної води). Заходи санітарної охорони водойм.
 32. Методи відбору проб води для хімічного і бактеріологічного дослідження, її консервування та транспортування.
 33. Органолептичні властивості води, методика дослідження.
 34. Бактеріологічні показники якості питної води.
 35. Твердість води, гігієнічне значення, методика визначення.
 36. Очищення води (види, методи, засоби та прийоми). Показники якості очищення води.
 37. Знезаражування води (методи, засоби, прийоми). Показники якості знезараження питної води.
 38. Показники процесів самоочищення води у водоймах. Оцінювання якості води в польових умовах.
 39. Санітарне очищення населених місць і здоров'я населення. Гігієнічні принципи проведення та показники якості санітарного очищення.
 40. Гігієнічне значення ґрунту. Показники санітарного стану ґрунту.
 41. Заходи щодо санітарної охорони ґрунту. Профілактика захворювань, пов'язаних із забрудненням ґрунту мікробного та немікробного характеру.
 42. Урбанізація та проблеми охорони здоров'я.
 43. Гігієна планування та забудови населених місць. Гігієнічне значення зелених насаджень.
 44. Гігієнічні вимоги до житла. Вплив житлових умов на стан здоров'я та працездатність людини.
 45. Гігієнічні принципи раціонального харчування. Показники адекватності та збалансованості харчування.
 46. Класифікація та гігієнічна характеристика основних харчових речовин. Фізіологічні норми

- потреби в основних харчових речовинах і енергії різних груп населення.
47. Основні принципи проведення санітарної експертизи харчових продуктів. Харчові отруєння бактеріальної природи, заходи профілактики.
 48. Гігієнічні основи лікувально-дієтичного харчування. Класифікація харчових продуктів з урахуванням їхньої лікувальної дії.
 49. Методика відбору проб їжі для лабораторного дослідження.
 50. Охорона праці медичних працівників, профілактика професійної захворюваності.
 51. Психологічні та психогігієнічні проблеми безпеки та охорони праці медичних сестер.
 52. Класифікація виробничих шкідливостей. Система заходів з профілактики професійних захворювань та виробничого травматизму.
 53. Гігієнічні основи профілактики та реабілітації професійно-зумовленої патології.
 54. Класифікація основних видів і форм трудової діяльності. Гігієнічне оцінювання ступеня тяжкості та напруженості праці, методи дослідження.
 55. Наукова організація праці. Заходи боротьби зі втомою.
 56. Шум як виробнича і побутова шкідливість. Профілактика захворювань серед цивільного населення та військовослужбовців, робота яких пов'язана з впливом шуму.
 57. Вібрація як виробнича шкідливість. Профілактика захворювань населення під час роботи, яка пов'язана з впливом вібрації.
 58. Гігієнічне оцінювання електромагнітного та лазерного випромінювання. Організація заходів щодо профілактики шкідливого впливу НВЧ-поля.
 59. Пил як виробнича шкідливість. Профілактика пилової патології в умовах цивільної та військової праці.
 60. Гігієна сільськогосподарської праці. Професійні шкідливості. Зрушення в стані здоров'я та заходи щодо їх профілактики.
 61. Комплексне оцінювання стану здоров'я дітей і підлітків. Групи здоров'я.
 62. Методика вивчення захворюваності та функціонального стану організму дітей і підлітків.
 63. Фізичний розвиток як один з найважливіших критеріїв оцінювання стану здоров'я дітей і підлітків. Методики оцінювання фізичного розвитку.
 64. Гігієнічні основи навчально-виховного процесу.
 65. Гігієнічні вимоги до режиму дня дітей і підлітків. Психогігієнічні основи навчальної та позашкільної діяльності.
 66. Рухова активність та здоров'я дітей і підлітків. Гігієнічне оцінювання рухової активності учнів.
 67. Акселерація фізичного розвитку дітей і підлітків як соціально-гігієнічна проблема.
 68. Гігієнічні принципи лікарняного будівництва та створення оптимальних умов для перебування пацієнтів і роботи медичного персоналу.
 69. Гігієнічні аспекти організації праці медичних працівників. Профілактика професійно зумовлених захворювань медичних сестер.
 70. Гігієнічні вимоги до палатної секції та лікарняної палати. Методики визначення мікрокліматичних умов у палаті.
 71. Гігієнічні вимоги до облаштування, обладнання та експлуатації різних відділень лікарні (приймального, терапевтичного, хірургічного, акушерсько-гінекологічного, дитячого тощо). Санітарно-протиепідемічний режим.
 72. Основні заходи профілактики внутрішньолікарняних інфекцій.
 73. Гігієнічні основи здорового способу життя. Чинники ризику та їхня профілактика.
 74. Гігієнічні принципи загартовування. Методика проведення загартовувальних процедур.
 75. Значення особистої гігієни в житті людини.

13. Політика освітнього компонента

Політика щодо академічної доброчесності.

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації (наприклад, окрім випадків дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття);
- списування під час контролю знань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

З метою запобігання, виявлення та протидії академічного плагіату в навчальних працях викладачів,

здобувачів освіти в коледжі розроблено «Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату Чемеровецького медичного фахового коледжу».

Якщо здобувач освіти має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності коледжу, він може звернутися за консультацією до комісії з питань академічної доброчесності.

Політика щодо відвідування.

Політика щодо відвідування усіх форм занять регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Чемеровецькому медичному фаховому коледжі» та Правилами внутрішнього розпорядку для здобувачів освіти Чемеровецького медичного фахового коледжу.

Здобувач зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку коледжу та відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом, дотримуватися етичних норм поведінки. Присутність на занятті є обов'язковим компонентом оцінювання (окрім випадків з поважних причин).

Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами освіти

Дотримання правил внутрішнього розпорядку коледжу, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі здобувачами освіти та педпрацівниками, пацієнтами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я.

Політика щодо перескладання.

Порядок відпрацювання пропущених занять з поважних та без поважних причин здобувачами освіти коледжу регламентується «Положенням про порядок відпрацювання пропущених теоретичних, практичних, семінарських занять здобувачами освіти у Чемеровецькому медичному фаховому коледжі» та згідно графіку консультацій, відпрацювання пропущених занять.

Політика щодо дедлайнів.

Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених вивченням ОК і визначених для виконання усіх видів робіт.

Політика щодо апеляції.

У випадку конфліктної ситуації під час проведення контрольних заходів або за їх результатами, здобувач освіти має право подати апеляцію згідно з «Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти Чемеровецького медичного фахового коледжу»

Політика щодо конфліктних ситуацій.

Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються «Положенням про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у Чемеровецькому медичному фаховому коледжі», «Положенням про врегулювання конфліктних ситуацій в Чемеровецькому медичному фаховому коледжі».

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів освіти, вирішуються стипендіальними комісіями відділень коледжу в межах їх повноважень, відповідно до Правил призначення і виплати соціальних стипендій здобувачам освіти Чемеровецького медичного фахового коледжу, Правил призначення і виплати академічних стипендій здобувачам освіти Чемеровецького медичного фахового коледжу.

14. Сторінка курсу на платформі Moodle

<http://moodle.medchem.km.ua/course/view.php?id=173>

15. Джерела інформації

1. Основна

Бебешко П.С., Основи профілактичної медицини. – К.: Медицина, 2011

Ластков Д.О., Основи екології та профілактична медицина. – К.: Медицина, 2017

Даценко І.І., Габович Р.Д. Профілактична медицина. Загальна гігієна з основами екології: Підручник, 2-е вид. — К.: Здоров'я, 2004.

Даценко І.І., Шегедин М.Б., Шапков Ю.І. Гігієна дітей і підлітків. — К.: Медицина, 2006.

Загальна гігієна: Посібник для практичних занять / За заг. ред. І.І. Даценко. — Львів: Світ, 2001.

Нікберг І.І., Сергета І.В., Цимбалюк Я.І. Гігієна з основами екології. — К.: Здоров'я, 2001.

2. Додаткова література

Гігієна праці / За ред. А.М. Шевченка. — К.: Здоров'я, 2000.

Гігієна харчування з основами нутриціології / За ред. В.І. Ципріяна. — К.: Здоров'я, 1999.

Інструкція з профілактики внутрішньолікарняного та професійного зараження ВІЛ – інфекцією та COVID – 19 (витяг з наказів МОЗ України № 120, № 641)
Кудрявцева Т.О. Сестринський процес: етапи, зміст, документація - К. Здоров'я 2001.
Наказ № 288 « Про затвердження інструкції по дотриманню санітарно-протиепідемічного режиму лікарні »

3.Інформаційні ресурси:

<https://moz.gov.ua/> - офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України.
Мультимедійні лекції з основ екології та профілактичної медицини

Розробник

Силабус навчальної дисципліни «Основи екології та профілактична медицина»

Складено викладачем Гадзіною Н.В..

Затверджено на засіданні циклової комісії освітніх компонентів, що формують загальні

компетентності (протокол № 1 від 15.08.2022) Схвалено Методичною радою коледжу (протокол №

1 від 30.08.2022)